

Udskriftsdato: 15. december 2025

**KEN nr 9894 af 18/09/2024 (Gældende)**

## **Ligebehandlingsnævnets afgørelse om handicap - er handicap - kommuner - uddannelse - medhold**

---

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 22-8408

# Ligebehandlingsnævnets afgørelse om handicap - er handicap - kommuner - uddannelse - medhold

## **J.nr. 22-8408**

En mand (klager), der var diagnosticeret med ordblindhed, klagede over et gymnasium (indklagede). Manden mente, at gymnasiet havde forskelsbehandlet ham på grund af handicap, fordi indklagede havde afvist, at klager kunne bruge et skriftligt hjælpemiddel i 2. G og 3. G.

Ligebehandlingsnævnet vurderede, at gymnasiet ikke havde godtgjort, at den indirekte forskelsbehandling af manden var objektivt begrundet i et sagligt formål.

Nævnet lagde vægt på, at gymnasiet tillod manden at anvende det pågældende hjælpemiddel i 1. G, og at gymnasiet ikke havde oplyst nærmere om begrundelsen for, at hjælpemidlet ikke også blev tilladt anvendt af manden i 2. G og 3. G.

Manden fik derfor medhold i klagen og en godtgørelse på 25.000 kr.

Klagen angår påstået forskelsbehandling på grund af handicap i forbindelse med, at indklagede gymnasium gav klager et afslag på at anvende et hjælpemiddel under sine skriftlige eksaminer.

## **Ligebehandlingsnævnets afgørelse**

Det var i strid med forskelsbehandlingsloven, at indklagede gav klager et afslag på at anvende et hjælpemiddel under sine skriftlige eksaminer.

Indklagede skal inden 14 dage betale en godtgørelse til klager på 25.000 kr.

## **Sagsfremstilling**

Klager, som var elev på det indklagede gymnasium, har fremlagt en test af 23. januar 2019, hvoraf det fremgår, at klager var ordblind.

I perioden mellem den 7. oktober 2020 til den 20. oktober 2020 havde klager og indklagede en mailkorrespondance, hvoraf følgende bl.a. fremgår:

Klager:

”Jeg ved ikke hvem skal skrive til vedr. [klager] ikke har fået sin IT rygsæk endnu, da han er ordblind, hvornår kan han forvente at modtaget sin IT rygsæk?

Vi sender også lidt info om hans rettigheder til opgave afleveringer og hjælpemidler til eksamen.

...

### Hvad er særlige prøvevilkår?

Elever med særlige behov kan gå til prøve på særlige prøvevilkår. For sådanne elever (eksaminander) gælder, at institutionen tilbyder elever særlige prøvevilkår efter en konkret vurdering af elevens individuelle vanskeligheder og af reglerne for den specifikke prøve.

...

Der kan søges om støtte til elever i gymnasiale uddannelser med særlige behov gennem SPS-ordningen.

...”

Indklagede:

”Som jeg oplyste ved vores telefonsamtale vil [klager] kunne bruge APP Writer. Dette program kan downloades til hans computer eller tilgås via Cloud – se link:

[Link]

Skolen er i gang med at undersøge, hvad der kan bruges i forhold til eksamen. ”

Indklagede:

”Jeg har efterfølgende fået oplyst, at det er OK at bruge APP Writer, men det skal være som download, og han må også bruge det til prøver. ”

I perioden mellem den 6. december 2021 og 14. december 2021 havde klagers far og indklagede en mailkorrespondance, hvoraf følgende bl.a. fremgår:

Klagers far:

”Min søn [klager] er netop kommet hjem efter afsluttet skriftlig danskeksamen, som på ingen måde er gået som aftalt eller forventet. Han oplyser mig, til min store overraskelse og forundring, at han, til trods for jeres løfter ved hans stolestar på [indklagede] og de efterfølgende aftaler med jer, er blevet nægtet adgang til hans ordblindhjælpemidler, hvilket helt naturligt sætter ham ud af spillet i en eksamenssituation. I mine øjne har i, i dag formået at sætte ham flere år tilbage i hans udvikling i forhold til hans frygt for katastrofale og ydmygende eksamineringer.

Presset på ham blev faktisk så stort at han i vanvare og forvirringen forsøgte han løse den udstukne danskopgave, skriftlig, med pen og papir, som de andre studerende – en disciplin han på ingen måde har mulighed for at eskalere i pga. sin diagnosticerede ordblindhed.

Dette er under al kritik og burde ikke kunne foregå.

Hvis vi på nogen måde havde været informeret om dette forud for eksamineringen, havde vi taget sagen op så han ikke kom i en så uværdig og fornedrende situation. Vi ser på ingen måde dagens eksaminering som værende retvisende og ser kun at [klager] for mulighed for at tage den skriftlige danskeksamen på ny under de aftalte forhold.

Regler og aftalte forhold jer er

- at [klager] forud for eksaminering, får udleveret et USB stik med den digitale version af opgaven.
  - at [klager] via sin pc må og kan tilgår AppWriter, som er det ordblindeværktøj, som yder ham den fornødne læse- og skrivestøtte
  - at [klager] får længere tid til eksamensopgaven, jf. sidste års eksamineringsprocedure
- ...”

Indklagede:

”Jeg er meget ked af at [klager] har haft en så dårlig oplevelse i dag. Vi er rigtig glade for at have [klager] som elev, så det ligger os meget på sinde at han trives.

Jeg kan forstå, at der er et par misforståelser, som jeg vil forsøgte at rydde op i. Dertil vil jeg høre om I har tid til at komme ind til et møde på skolen før jul, så det kan blive tydeligt forklaret, hvad [klager] kan ifølge [indklagedes] regler ift hjælpemidler til eksamen, når nu han er ordblind.

...

Han får selvfølgelig en omeksamen for prøven i dag – den lægger vi inden jul. [Medarbejder B] finder [klager] og tilbyder ham et andet tidspunkt for prøven i dag.

1. Forlænget tid: [Klager] har krav på forlænget tid – det har han også fået i dag, så jeg ved ikke hvad der er gået galt, når I nu siger han ikke har fået det. Det er måske ikke så vigtigt, det vigtigste er at understrege at han har krav på forlænget tid og at han får det til alle eksamener.

2. Han må bruge computer – modsat de andre elever, der skal skrive i hånden. I dag var der problemer med [klagers] computer. Det kan vores IT mand [medarbejder C] hjælpe med at se på, så han skal gå ned til ham med computeren og få hjælp. Han må desværre ikke bruge App Writer. Det må vi ikke anvende som [skolesystem], da vi skal følge de officielle [skolesystem] regler.

3. I [1. G] fik [klager] udleveret sine tekster på USB, men det må vi slet ikke gøre i [2. G] og [3. G] som [skolesystem] – desværre – men det er de officielle [skolesystem] regler og dem kan vi ikke afvige fra.

...”

Klagers far:

”Det er med stor beklagelse, men vi ser ikke andre veje end at anbefale at [klager] trække sig ud af skolen og finde et andet gymnasium, som retmæssigt kan understøtte hans behov som ordblind.

Det er dog ikke vores beslutning, da han er myndig, men det er noget vi på det kraftigst vil anbefale at han gør, da han hos jer, er berøvet for lige muligheder og vil forventeligt gå en meget svær gymnasietid i møde – for slet ikke at tænke på de konsekvenser dårligere karakterer uvægerligt få for ham på sig. En konsekvens, der vil kunne komme til at sætte et negativt præg på hele hans liv, kommende karriere og de muligheder han ville kunne opnå fremadrettet.

Forudsætningen for at han fortsatte undervisningen hos jer dette år, var og er, at han fortsat kunne bruge de nødvendige hjælpemidler, hvorefter, som også nævnt i min sidste mail, Appwriter er et af dem. Vi, dvs. min kone [klagers partsrepræsentant], fik fra jer besked på at [klager] havde tilladelse, vist igennem

en dispensation, til at bruge netop dette nødvendige ordblindhjælpemiddel. Et hjælpemiddel der er essentielt for hans uddannelse.

...”

Indklagede:

”Jeg har haft en samtale med [klager] i dag, hvorfra jeg fortæller hvad vi har talt om, som svar på jeres spørgsmål og efter aftale med [klager]. [Klager] har fået forklaret at det er stavekontrol og ekstra tid samt computer han er blevet tildelt.

Det er vigtigt for mig at pointere at jeg har kæmpet for hjælpe til ordblinde på [indklagede] som kan sidestilles med der tilbydes på danske gymnasier.

Summa Summarum, så har [klager] ret til stavekontrol, ekstra tid og brug af computer, desværre ikke med oplæsning og forslag af ord – de funktioner der også kan finde i App writer. Jeg ved at der er en proces i gang i [indklagedes skolesystem], hvor man vil se mere åbent på brug af hjælpemidler, og mit håb er at det kommer på plads til [klager], hvor han så vil kunne bruge både oplæsning og ordforslag også, men det kan jeg desværre ikke love endnu.

Det er dog vigtigt for mig at pointere at det kun er karaktererne fra [gymnasietrin] der gælder på [indklagedes afgangsbetegnelse]. Jeg har i dag aftalt med [klager] at han ikke tager [specifik eksamen 1] og [specifik eksamen 2] før til januar – forud for disse prøver får han støtte af [medarbejder A], som er Læsevejleder, til at bruge sine hjælpemidler bedst muligt til prøven.

Til [klagers] studentereksamen kunne det være følgende fag han blev prøvet i (han vælger jo nogle af dem selv, så dette er et helt realistisk bud på prøver for ham – han vil til alle prøver få ekstra tid, computer og stavekontrol – og hvis [indklagedes skolesystem] kan nå at udvikle sig inden da resten af de funktioner som App Writer kan tilbyde (oplæsning og ordforslag).

...”

Af indklagedes retningslinjer for 2. og 3. G fremgår bl.a. følgende:

”Students with special educational needs (SEN) should be able to participate in the teaching and exams on a par with other students and have access to educational support based on an assessment of their special educational needs.

...

In accordance with the rules of the [skolesystem], certain arrangements can be decided by the school up to and including [1. G], [2. G] and [3. G]. Other arrangements, however, including the use of computers for Dyslexic students, can only be authorized by the Board of Inspectors (Secondary) or the Inspector responsible for support (Secondary). ”

Klagen blev modtaget i Ligebehandlingsnævnet den 17. februar 2022.

Klager har ikke fremsat krav om tilkendelse af et bestemt godtgørelsesbeløb.

## **Parternes bemærkninger**

**Klager** gør gældende, at han er blevet forskelsbehandlet på grund af handicap i forbindelse med, at han ikke må bruge et skriftligt hjælpemiddel til sine eksaminer.

Klager har behov for at anvende hjælpemidlet AppWriter under sine skriftlige eksaminer, idet han er ordblind. Ved brug af hjælpemidlet bliver han stillet på lige fod med sine klassekammerater.

Klager blev afvist i at bruge hjælpemidlet AppWriter ved en prøveeksamen i 2. G, hvilket medførte en angstprovokerende og anstrengt eksamen, som udløste en dårligere karakter end normalt.

Hvis klager skulle skifte skole, ville han være nødsaget til at starte forfra i 1. G, idet det pågældende skolesystem ikke er ensartet med undervisning på et alment gymnasium.

Klager startede kun hos indklagede, fordi indklagede bekræftede, at klager kunne bruge hjælpemidler såsom AppWriter til sine eksaminer.

Klager dumpede sine skriftlige eksaminer i 2. G, fordi han ikke måtte bruge hjælpemidlet.

**Indklagede** gør gældende, at klager fik afslaget på hjælpemidlet på grund af de særlige regler, som gælder for dette skolesystem. Disse regler afviger fra de almene gymnasiers regler.

Indklagede beklager, at indklagede ikke har udtrykt sig tydeligt i forhold til, hvilke hjælpemidler klager kunne anvende til skriftlige eksaminer.

Indklagede har forsøgt at søge om støtte til ordblinde elever på lige fod med ordblinde elever på danske almene gymnasiale uddannelser, men blev oplyst om, at dette ikke ville blive godkendt af det konkrete skolesystem.

Indklagede ønsker at kunne tilbyde de samme muligheder til ordblinde, som danske almene gymnasier kan, men indklagede begrænses af det konkrete skolesystems regler på området.

Rektoren hos indklagede kan give tilladelse til særlige hjælpemidler til og med 1. G.

I 2. G og 3. G skal tilladelsen til særlige hjælpemidler gives af skolesystemets centrale organer.

## **Ligebehandlingsnævnets bemærkninger og konklusion**

Ligebehandlingsnævnet behandler klager over forskelsbehandling på grund af handicap efter lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet mv. (forskelsbehandlingsloven).

Forskelsbehandlingsloven forbyder forskelsbehandling på grund af handicap. Forbuddet mod forskelsbehandling gælder også enhver, der driver uddannelsesvirksomhed inden for erhvervsuddannelse, det vil sige uddannelse, der tager sigte på lønnet beskæftigelse.

Ved forskelsbehandling forstås enhver direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af handicap.

Der foreligger direkte forskelsbehandling, når en person på grund af handicap behandles ringere end en anden bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation.

Der foreligger indirekte forskelsbehandling, når en bestemmelse, et kriterium eller en praksis, der tilsyneladende er neutral, vil stille personer med handicap ringere end andre personer, medmindre den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et sagligt formål, og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige.

Hvis en person, der anser sig for krænket, påviser faktiske omstændigheder, som giver anledning til at formode, at der udøves direkte eller indirekte forskelsbehandling, påhviler det modparten at bevise, at ligebehandlingsprincippet ikke er blevet krænket.

### Handicap

Begrebet ”handicap” i forskelsbehandlingsloven og det bagvedliggende EU-direktiv skal fortolkes i overensstemmelse med EU-Domstolens og Højesterets praksis.

Handicapbegrebet omfatter herefter langvarige begrænsninger som følge af bl.a. fysiske, mentale eller psykiske skader, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre den berørte person i fuldt og effektivt at deltage i arbejdslivet på lige vilkår med andre arbejdstagere. Også funktionsbegrænsninger af denne karakter, som skyldes en helbredelig eller uhelbredelig sygdom, kan være omfattet.

Det beror på en vurdering af samtlige sagens omstændigheder, herunder navnlig oplysninger fra læger og andre sundhedspersoner, om arbejdstageren på tidspunktet for den påståede forskelsbehandling må anses for at have et handicap i direktivets og dermed forskelsbehandlingslovens forstand.

Der henvises bl.a. til EU-Domstolens domme af 11. april 2013 i sagerne C-335/11 og C-337/11 (Ring og Werge), 1. december 2016 i C-395/15 (Daouidi) og 9. marts 2017 i C-406/15 (Milkova) samt Højesterets domme af 22. november 2017 i sagerne 300/2016 og 305/2016 trykt i U2018. 830H og U2018. 853H.

Klager skal godtgøre, at han på tidspunktet for den påståede forskelsbehandling havde et handicap i forskelsbehandlingslovens forstand, herunder at funktionsbegrænsningen var af langvarig karakter.

Klager har fremlagt en ordblindetest, hvorefter fremgår, at klager er ordblind.

På den baggrund vurderer nævnet, at klager har sådanne langvarige funktionsbegrænsninger, der forhindrer ham i at deltage i uddannelsen på lige vilkår med andre, at han har et handicap i forskelsbehandlingslovens forstand.

### Faktiske omstændigheder

Hvis en person, der anser sig for krænket, påviser faktiske omstændigheder, som giver anledning til at formode, at der udøves direkte eller indirekte forskelsbehandling, påhviler det modparten at bevise, at ligebehandlingsprincippet ikke er blevet krænket.

Klager har anført, at han under en skriftlig prøveeksamen i 2. G blev oplyst om, at han ikke måtte bruge sit hjælpemiddel, som han havde behov for at benytte for at gå til eksamen på lige vilkår med sine klassekammerater.

Indklagede har oplyst, at klager ikke måtte bruge hjælpemidlet, idet det pågældende skolesystem, som indklagede hører under, ikke har tilladt brugen af det pågældende hjælpemiddel.

Nævnet vurderer, at kravet om, at det pågældende hjælpemiddel skal være godkendt af det konkrete skolesystem, kan stille elever med handicap ringere end andre elever.

Nævnet vurderer på den baggrund, at klager har påvist faktiske omstændigheder, som giver anledning til at formode, at han har været udsat for indirekte forskelsbehandling på grund af handicap.

Det er herefter indklagede, der skal bevise, at ligebehandlingsprincippet ikke er blevet krænket, herunder at indklagede har opfyldt sin tilpasningsforpligtelse.

#### Indklagedes bevisbyrde

Efter forskelsbehandlingslovens § 2 a skal arbejdsgiveren træffe de foranstaltninger, der er hensigtsmæssige i betragtning af de konkrete behov for at give en person med handicap adgang til at udøve beskæftigelse. Det gælder dog ikke, hvis arbejdsgiveren derved pålægges en uforholdsmæssig stor byrde, som ikke i tilstrækkeligt omfang lettes gennem offentlige foranstaltninger.

Forskelsbehandlingslovens § 2 a, der implementerer artikel 5 i Rådets direktiv 2000/78/EF om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftige og erhverv, omhandler – som direktivets artikel 5 – alene arbejdsgivere.

Forarbejderne til forskelsbehandlingslovens § 2 a og betragtningerne i præamblen til direktivet tyder ikke på, at det var hensigten, at andre pligtsubjekter skulle være omfattet af tilpasningsforpligtelsen i direktivets artikel 5.

Nævnet har således tidligere fastslået, at tilpasningsforpligtelsen i forskelsbehandlingslovens § 2 a og direktivets artikel 5 alene gælder for arbejdsgivere og således ikke for andre pligtsubjekter efter forskelsbehandlingsloven, herunder enhver, der driver vejlednings- og uddannelsesvirksomhed, der tager sigte på lønnet beskæftigelse.

Nævnet har dog videre slået fast, at det ikke hermed er udelukket, at der på andet grundlag kan bestå en tilpasningsforpligtelse for offentlige institutioner.

Det følger således af EU-retlige forpligtelser såvel som af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og FN's Handicapkonvention, at offentlige institutioner mere generelt skal træffe foranstaltninger



med henblik på at sikre ligebehandling af personer med handicap. I overensstemmelse med formålet med forskelsbehandlingsloven og beskæftigelsesdirektivet må det derfor indgå ved vurderingen af, om der foreligger ulovlig forskelsbehandling på grund af handicap, om en offentlig institution har udfoldet rimelige bestræbelser på at sikre ligebehandling.

I forhold til indirekte forskelsbehandling henviser nævnet til direktivets artikel 2, stk. 2, litra b. Det fremgår heraf blandt andet, at der foreligger indirekte forskelsbehandling, når en tilsyneladende neutral bestemmelse, betingelse eller praksis vil stille personer med et bestemt handicap særlig ufordelagtigt i forhold til andre personer, medmindre 1) den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et sagligt formål, og midlerne til at opnå det er hensigtsmæssige og nødvendige, eller 2) arbejdsgiveren eller enhver anden person eller organisation omfattet af direktivet i medfør af national lovgivning er nødt til at træffe passende foranstaltninger i henhold til principperne i artikel 5.

Spørgsmålet er herefter, om indklagede har godtgjort, at tilrettelæggelsen af klagers eksamen var objektivt begrundet i et sagligt formål, og midlerne til at opnå dette formål var hensigtsmæssige og nødvendige, herunder om indklagede som offentlig institution konkret har udfoldet rimelige bestræbelser på at sikre ligebehandling af klager henset til hans handicap.

Indklagede har oplyst, at indklagede skal leve op til reglerne i det konkrete skolesystem, som indklagede er tilknyttet. Indklagede var derfor nødsaget til at give klager et afslag på at bruge det pågældende hjælpemiddel.

Nævnet vurderer, at indklagede ikke har godtgjort, at den indirekte forskelsbehandling af klager var objektivt begrundet i et sagligt formål.

Nævnet har lagt vægt på, at indklagede tillod klager at anvende det pågældende hjælpemiddel i 1. G, og at indklagede ikke har oplyst nærmere om begrundelsen for, at hjælpemidlet ikke også blev tilladt anvendt af klager i 2. G og 3. G.

Nævnet finder således, at indklagede ikke har løftet sin bevisbyrde for, at ligebehandlingsprincippet ikke er blevet krænket.

Klager får derfor medhold i sin klage.

## **Godtgørelse**

Klager tilkendes en godtgørelse, der skønsmæssigt passende kan fastsættes til 25.000 kr.

Ligebehandlingsnævnet har ved fastsættelse af godtgørelsens størrelse taget udgangspunkt i praksis samt et skøn over sagens faktiske omstændigheder, herunder karakteren og alvoren af den skete overtrædelse.

Indklagede skal herefter betale 25.000 kr. til klager. Beløbet skal betales inden 14 dage.

## **Retsregler**

Afgørelsen er truffet efter følgende bestemmelser:

#### Lov om Ligebehandlingsnævnet

- § 1, stk. 1 og 3, om nævnets kompetence
- § 9, stk. 1, om klagebehandling
- § 12, stk. 1, om klagebehandling

#### Forskelsbehandlingsloven

- § 1, stk. 1-3, om lovens anvendelsesområde
- § 2 a om tilpasning
- § 3, stk. 2, om forbud mod forskelsbehandling
- § 7 om godtgørelse
- § 7 a om delt bevisbyrde